

2020 m. gruodžio 31 d.

2020 metų sausio – gruodžio mėnesių ataskaita

„SEB pensija 58+“

Turinys

I. Bendroji informacija	7
II. Grynujų aktyvų, apskaitos vienetų skaičius ir vertė	7
III. Atskaitymai iš pensijų turto	7
IV. Informacija apie pensijų fondo investicinių priemonių portfelį	7
V. Pensijų fondo lyginamasis indeksas, investicijų grąža ir rizikos rodikliai	9
VI. Pensijų fondo finansinė būklė	10
VII. Informacija apie pensijų fondo dalyvius	25
VIII. Išoriniai pinigų srautai	25
IX. Informacija apie garantijų rezervą	25
X. Informacija apie pensijų fondo reikmėms pasiskolintas lėšas	25
XI. Kita informacija	26
XII. Atsakingi asmenys	26

Nepriklausomo auditoriaus išvada

UAB „Ernst & Young Baltic“
Aukštaičių g. 7
LT-11341 Vilnius
Lietuva
Tel.: (8 5) 274 2200
Faks.: (8 5) 274 2333
Vilnius@lt.ey.com
www.ey.com

Ernst & Young Baltic UAB
Aukštaičių St. 7
LT-11341 Vilnius
Lithuania
Tel.: +370 5 274 2200
Fax: +370 5 274 2333
Vilnius@lt.ey.com
www.ey.com

Juridinio asmens kodas 110878442
PVM mokėtojo kodas LT108784411
Juridinių asmenų registras

Code of legal entity 110878442
VAT payer code LT108784411
Register of Legal Entities

NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS IŠVADA

Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo „SEB pensija 58+“ dalyviams

Išvada dėl finansinių ataskaitų audito

Nuomonė

Mes atlikome UAB „SEB investicijų valdymas“, įregistruotos Lietuvos Respublikoje (toliau – Valdymo įmonė), valdomo papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo „SEB pensija 58+“ (toliau – Fondas) finansinių ataskaitų, kurias sudaro 2020 m. gruodžio 31 d. grynųjų aktyvų ataskaita ir tą dieną pasibaigusį metų grynųjų aktyvų pokyčių ataskaita bei aiškinamasis raštas, įskaitant reikšmingų apskaitos metodų santrauką bei kitą aiškinamąją informaciją, pateikiamų 10 – 24 puslapiuose, auditą.

Mūsų nuomone, 10 – 24 puslapiuose pateiktos finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais teisingai pateikia Fondo 2020 m. gruodžio 31 d. finansinę padėtį ir jo tą dieną pasibaigusį metų grynųjų aktyvų pokyčius pagal Lietuvos Respublikos verslo apskaitos standartus.

Pagrindas nuomonei pareikšti

Mes atlikome auditą pagal Tarptautinius audito standartus (toliau - TAS) ir 2014 m. balandžio 16 d. Europos parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų (Europos parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 537/2014). Mūsų atsakomybė pagal šiuos standartus išsamiai apibūdinta šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“. Mes esame nepriklausomi nuo Bendrovės pagal Tarptautinį buhalterijų profesionalų etikos kodeksą (įskaitant Tarptautinius nepriklausomumo reikalavimus) (toliau - TBESV kodeksas) ir Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo reikalavimus, susijusius su auditu Lietuvos Respublikoje. Mes taip pat laikėmės kitų etikos reikalavimų, susijusių su Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymu ir TBESV kodeksu. Mes tikime, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonei pagrįsti.

Pagrindiniai audito dalykai

Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą. Šie dalykai buvo nagrinėjami atsižvelgiant į finansinių ataskaitų kaip visumos auditą ir mūsų nuomonę, pareikštą dėl šių finansinių ataskaitų, todėl atskiros nuomonės apie šiuos dalykus nepateikiame.

Mes įvykdėme atsakomybes apibūdintas šios išvados skyriuje „Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą“, įskaitant susijusias su pagrindiniais audito dalykais. Atitinkamai, mūsų auditas apėmė procedūrų atlikimą, kurios buvo suplanuotos kaip atsakas į finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo riziką. Atliktų audito procedūrų rezultatai, įskaitant procedūras atliktas kaip atsaką į dalykus pateiktus toliau, suteikia pagrindą mūsų nuomonei, pareikštai apie toliau pateiktas finansines ataskaitas.

Pagrindinis audito dalykas

Investicijų portfelio vertinimas

2020 m. gruodžio 31 d. Fondas turėjo 9,329 tūkst. EUR vertės tikrąja verte vertinamų investicijų į perleidžiamuosius vertybinius popierius, kaip nurodoma Fondo grynujų aktyvų ataskaitoje bei finansinių ataskaitų 5-oje pastaboje. Vertinant Fondo investicijas tikrąja verte naudojamos jų aktyvių rinkų vertybinių popierių kainos.

Šis dalykas yra svarbus mūsų auditui dėl sumų reikšmingumo, kadangi investicijos į perleidžiamuosius vertybinius popierius sudaro apytiksliai 96% viso Fondo turto, apskaityto 2020 m. gruodžio 31 d. grynujų aktyvų ataskaitoje.

Kaip audito metu nagrinėjome pagrindinį audito dalyką

Be kitų procedūrų, mūsų audito procedūros apėmė tikrąja verte vertinamų perleidžiamųjų vertybinių popierių įsigijimo, apskaitos ir pardavimo procesų vidaus kontrolės sistemos testavimą, patvirtinimą iš trečiųjų šalių gavimą dėl visų perleidžiamųjų vertybinių popierių pozicijų kiekių ir egzistavimo, bei vertinimo proceso supratimą. Mes perskaičiavome visų perleidžiamųjų vertybinių popierių tikrąsias vertes metų pabaigai, priklausomai nuo vertybinių popierių rūšies:

- 1) kiekvienos perleidžiamųjų vertybinių popierių pozicijos kiekį padauginome iš jų rinkos kainos, mūsų patikrintos išoriniuose šaltiniuose;
- 2) mūsų atliktų procedūrų rezultatus palyginome su perleidžiamųjų vertybinių popierių verte, nurodyta Fondo 2020 m. gruodžio 31 d. grynujų aktyvų ataskaitoje.

Galiausiai, mes vertinome finansinėse ataskaitose pateikiamų susijusių atskleidimų pakankamumą.

Kita informacija Fondo metinėje ataskaitoje

Kitą informaciją sudaro informacija pateikta Fondo 2020 m. metinėje ataskaitoje, tačiau ji neapima finansinių ataskaitų ir mūsų auditoriaus išvados apie jas. Vadovybė yra atsakinga už kitos informacijos pateikimą.

Mūsų nuomonė apie finansines ataskaitas neapima kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios formos užtikrinimo išvados apie ją.

Atliekant finansinių ataskaitų auditą, mūsų atsakomybė yra perskaityti kitą informaciją ir apsvarstyti ar yra reikšmingų neatitikimų informacijai, pateiktai finansinėse ataskaitose ar mūsų žinioms, pagrįstoms atliktu auditu, ir ar ji neatrodo kitaip reikšmingai iškraipyta. Jeigu remiantis mūsų atliktu darbu, mes pastebime reikšmingą kitos informacijos iškraipymą, mes turime atskleisti šį faktą. Mes neturime su tuo susijusių pastebėjimų.

Vadovybės ir už valdymą atsakingų asmenų atsakomybė už finansines ataskaitas

Vadovybė yra atsakinga už finansinių ataskaitų parengimą ir teisingą pateikimą pagal Lietuvos Respublikos verslo apskaitos standartus, ir tokią vidaus kontrolę, kokia, vadovybės nuomone, yra būtina finansinėms ataskaitoms parengti be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos.

Rengdama finansines ataskaitas vadovybė privalo įvertinti Fondo gebėjimą tęsti veiklą ir atskleisti (jei reikalinga) dalykus, susijusius su veiklos tęstinumu ir veiklos tęstinumo apskaitos principo taikymu, išskyrus tuos atvejus, kai vadovybė ketina likviduoti Fondą ar nutraukti veiklą arba neturi kitų realių alternatyvų, tik taip pasielgti.

Už valdymą atsakingi asmenys yra atsakingi už Fondo finansinių ataskaitų rengimo proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už finansinių ataskaitų auditą

Mūsų tikslas yra gauti pakankamą užtikrinimą dėl to, ar finansinės ataskaitos kaip visuma nėra reikšmingai iškraipytos dėl apgaulės ar klaidos, ir išleisti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė. Pakankamas užtikrinimas – tai aukšto lygio užtikrinimas, bet ne garantija, kad reikšmingas iškraipymas, jeigu jis yra, visuomet bus nustatytas atliekant auditą pagal TAS. Iškraipymai gali atsirasti dėl apgaulės ar klaidos ir yra laikomi reikšmingais, jeigu galima pagrįstai numatyti, kad atskirai ar kartu jie gali turėti didelės įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

Atlikdami auditą pagal TAS, viso audito metu priimame profesinius sprendimus ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- Nustatome ir įvertiname finansinių ataskaitų reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės arba klaidos riziką, suplanuojame ir atliekame procedūras kaip atsaką į tokią riziką ir surenkame pakankamų tinkamų audito įrodymų mūsų nuomonei pagrįsti. Reikšmingo iškraipymo dėl apgaulės neaptikimo rizika yra didesnė nei reikšmingo iškraipymo dėl klaidos neaptikimo rizika, nes apgaule gali būti sukčiavimas, klastojimas, tyčinis praleidimas, klaidinantis aiškinimas arba vidaus kontrolės nepaisymas.
- Įgyjame su auditu susijusios vidaus kontrolės supratimą, kad galėtume suplanuoti konkrečiomis aplinkybėmis tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad galėtume pareikšti nuomonę apie Fondo vidaus kontrolės veiksmingumą.
- Įvertiname taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir vadovybės apskaitinių vertinimų bei su jais susijusių atskleidimų pagrįstumą.
- Nusprendžiame dėl taikomo veiklos tęstinumo apskaitos principo tinkamumo ir dėl to, ar, remiantis surinktais įrodymais, egzistuoja su įvykiais ar sąlygomis susijęs reikšmingas neapibrėžtumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl Fondo gebėjimo tęsti veiklą. Jeigu padarome išvadą, kad toks reikšmingas neapibrėžtumas egzistuoja, auditoriaus išvadoje privalome atkreipti dėmesį į susijusius atskleidimus finansinėse ataskaitose arba, jeigu tokių atskleidimų nepakanka, turime modifikuoti savo nuomonę. Mūsų sprendimai pagrįsti audito įrodymais, kuriuos surinkome iki auditoriaus išvados datos. Tačiau būsimi įvykiai ar sąlygos gali lemti, kad Fondas negalės toliau tęsti savo veiklos.
- Įvertiname bendrą finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimus, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai pateikti taip, kad atitiktų teisingo pateikimo koncepciją.

Mes, be visų kitų dalykų, informuojame už valdymą atsakingus asmenis apie audito apimtį ir atlikimo laiką bei reikšmingus audito pastebėjimus, įskaitant svarbius vidaus kontrolės trūkumus, kuriuos nustatome audito metu.

Taip pat pateikiame už valdymą atsakingiems asmenims patvirtinimą, kad laikėmės atitinkamų etikos reikalavimų dėl nepriklausomumo ir juos informavome apie visus santykius ir kitus dalykus, kurie galėtų būti pagrįstai vertinami, kaip turintys įtakos mūsų nepriklausomumui, ir, jei reikia, apie susijusias apsaugos priemones.

Iš dalykų, apie kuriuos informavome už valdymą atsakingus asmenis, išskiriame tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi atliekant einamojo laikotarpio finansinių ataskaitų auditą ir kurie laikomi pagrindiniais audito dalykais. Tokius dalykus apibūdiname auditoriaus išvadoje, jeigu pagal įstatymą arba teisės aktą nedraudžiama viešai atskleisti tokio dalyko arba, jeigu labai retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateikiamas mūsų išvadoje, nes galima pagrįstai tikėtis, jog neigiamos tokio pateikimo pasekmės persvers visuomenės gaunamą naudą.

Išvada dėl kitų teisinių ir priežiūros reikalavimų

Kiti auditoriaus išvados reikalavimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 537/2014.

Auditoriaus paskyrimas ir patvirtinimas

Valdymo įmonės akcininkų sprendimu 2019 m. buvome pirmą kartą paskirti atlikti Fondo finansinių ataskaitų auditą ir bendras nepertraukiamas paskyrimo laikotarpis yra 2 metai.

Suderinimas su audito ataskaita

Patvirtiname, kad skyriuje „Nuomonė“ pareikšta mūsų nuomonė atitinka finansinių ataskaitų audito ataskaitą, kurią kartu su šia auditoriaus išvada pateikėme Valdymo įmonei.

Ne audito paslaugos

Patvirtiname, kad mūsų žiniomis ir įsitikinimu, Fondui suteiktos paslaugos atitinka taikomų įstatymų ir teisės aktų reikalavimus bei neapima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 5 straipsnio 1 dalyje nurodytų ne audito paslaugų.

Per audito vykdymo laikotarpį nesuteikėme kitų nei finansinių ataskaitų auditas paslaugų.

Audito, kurį atlikus išleidžiama ši nepriklausomo auditoriaus išvada, užduoties partneris yra Jonas Akelis.

UAB „ERNST & YOUNG BALTIC“
Audito įmonės pažymėjimo Nr. 001335

Jonas Akelis
Auditoriaus pažymėjimo
Nr. 000003

2021 m. balandžio 28 d.

I. Bendroji informacija

1. Pensijų fondo pavadinimas, visas pensijų fondo taisyklių, pagal kurias jis veikia, pavadinimas, Vertybinių popierių komisijos ar Lietuvos banko pensijų fondo taisyklėms suteiktas numeris.

(Žr. 22.3. punktas, Bendroji informacija)

2. Ataskaitinis laikotarpis, už kurį pateikta ataskaita — 2020 metų dvylika mėnesių.

3. Duomenys apie valdymo įmonę.

(Žr. 22.3. punktas, Bendroji informacija)

4. Depozitoriumo pavadinimas, kodas, adresas, telefono ir fakso numeriai.

(Žr. 22.3. punktas, Bendroji informacija)

II. Grynųjų aktyvų, apskaitos vienetų skaičius ir vertė

5. Nurodyti grynųjų aktyvų, apskaitos vienetų skaičių ir vertę.

(Žr. 22.3. punktas, 2 Pastaba)

6. Nurodyti per ataskaitinį laikotarpį konvertuotų apskaitos vienetų skaičių bei bendras konvertavimo sumas.

(Žr. 22.3. punktas, 3 Pastaba)

III. Atskaitymai iš pensijų turto

7. Atskaitymai iš papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo turto (jei per ataskaitinį laikotarpį keitėsi atskaitymų dydis, sumas pateikti atskirai pagal kiekvieną dydį).

(Žr. 22.3. punktas, 20 Pastaba)

8. Mokėjimai tarpininkams (nurodyti konkrečius tarpininkus ir jiems sumokėtas sumas, suteiktas paslaugas). Pažymėti, kurie tarpininkai susiję su fondo valdymo įmone.

(Žr. 22.3. punktas, 9 Pastaba)

9. Informacija apie visus susitarimus dėl mokėjimų pasidalijimo, taip pat apie paslėptuosius komisinius (jų teikėjas, vertė, suteiktų prekių ir (ar) paslaugų pobūdis ir kt.).

-

10. Pateikti konkretų pavyzdį, iliustruojantį atskaitymų įtaką galutinei dalyviui tenkančiai investicijų grąžai (pateikti tik metų ataskaitoje). Pavyzdyje pateikti skaičiavimus, kiek būtų atskaityta (eurais) nuo pensijų fondo dalyvio įmokų esant dabartiniams atskaitymų dydžiams ir kokią sumą jis atgautų po 1, 3, 5, 10 metų, jei būtų investuota 3 000 Eur, o metinė investicijų grąža – 5 proc.

	Po 1 metų	Po 3 metų	Po 5 metų	Po 10 metų
Sumokėta atskaitymų, Eur	82	127	178	323
Sukauptą suma, jei nebūtų atskaitymų, Eur	3 150	3 473	3 829	4 887
Sukauptą suma, esant dabartiniams atskaitymų dydžiams, Eur	3 065	3 332	3 622	4 464

IV. Informacija apie pensijų fondo investicinių priemonių portfelį

11. Ataskaitinio laikotarpio pabaigos investicinių priemonių portfelio sudėtis:

(Žr. 22.3. punktas, 5 Pastaba)

12. Per ataskaitinį laikotarpį įvykdyti išvestinių finansinių priemonių sandoriai, išskyrus tuos, kurie nurodyti šio priedo 11 punkte (pagal išvestinių finansinių priemonių rūšis nurodyti sandorių vertes, išvestinių finansinių priemonių panaudojimo tikslus (valiutų keitimo, palūkanų normos, susiję su nuosavybe, ir kt.), taip pat sandorius reguliuojamose rinkose ir šalių tarpusavio sandorius bei kitą svarbią informaciją).

Priemonės pavadinimas	Priemonės rūšis	Pelnas/nuostolis valiuta	Valiutos kodas	Pelnas/nuostolis EUR	Priemonės panaudojimo tikslas	Pastabos
CME USD/EUR CURR FUTURE	Ateities sandoris (angl. future)	(8 156)	USD	(7 488)	Valiutų kursų svyravimo rizikos valdymas	Reguliuojamų rinkų IP

13. Aprašyti šio priedo 11 punkte nurodytų išvestinių finansinių priemonių rūšis, su jomis susijusią riziką, kiekybines ribas ir metodus, kuriais vertinama su išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusi pensijų fondo rizika, ir nurodyti, kaip išvestinė finansinė priemonė gali apsaugoti investicinių priemonių sandorį (investicinių priemonių poziciją) nuo rizikos.

(Žr. 22.3. punktas, 8 Pastaba).

14. Pagal sandorius dėl išvestinių finansinių priemonių prisiimta rizikos apimtis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (atskirai nurodyti sumas pagal skirtingas įsigytų išvestinių finansinių priemonių kategorijas).

Prisiimtos rizikos apimtį skaičiavimui įmonė naudoja įsipareigojimų metodą (angl. commitment approach) ir perskaičiuoja (konvertuoja) kiekvieną išvestinių finansinių priemonių poziciją į tapačias pozicijas pagal šios išvestinės finansinės priemonės bazinio turto rinkos vertę (standartinis įsipareigojimų metodas (angl. standard commitment approach)).

15. Pateikti analizę, kaip turimas investicinių priemonių portfelis atitinka (neatitinka) pensijų fondo investavimo strategiją (investicijų kryptis, investicijų specializaciją, geografinę zoną ir pan.).

Ataskaitiniu laikotarpiu fondo investicijų portfelis atitiko patvirtintą investicijų strategiją. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje į rizikingus aktyvus investuota 5,25 proc. turto (numatyta iki 8 proc.), į mažiau rizikingus aktyvus investuota 94,75 proc. (numatyta iki 100 proc.).

16. Nurodyti veiksniai, per ataskaitinį laikotarpį turėjusius didžiausią įtaką investicinių priemonių portfelio struktūrai ir jo vertės pokyčiams.

Ataskaitiniu laikotarpiu fondo investicijų portfelio vertės pokyčiams didžiausią įtaką turėjo:

- COVID-19 viruso plitimas pasaulyje metų pradžioje sukėlė paniką finansų rinkose. Išaugęs investuotojų nerimas lėmė daugelio investicijų kainų nuosmukį – smarkiai sumažėjus likvidumui rinkose pigo ne tik įmonių akcijų, bet ir daugelio obligacijų kainos. Tai turėjo neigiamą įtaką fondo vieneto vertės pokyčiui
- Nepaisant besitęsiančios pandemijos, greiti ir ryžtingi centrinių bankų ir vyriausybės veiksmai krizės įkarštyje nuramino rinkas ir daugelio investicijų kainos greitai vėl pakilo – nors pasaulio įmonių akcijų rinkų kritimas nuo metų pradžios kovą siekė beveik 30 proc., tačiau iki vasaros pabaigos rinkos atgavo prarastą vertę. Tai turėjo teigiamą įtaką fondo vieneto vertės pokyčiui
- Didelio masto rinkų skatinimo priemonės (palūkanų mažinimas, įvairaus finansinio turto supirkimas), kurias taikė daugelis centrinių bankų, mažino palūkanų normas rinkoje, todėl didėjo obligacijų kainos. Tai turėjo teigiamą įtaką fondo vieneto vertei
- Lietuvos ekonominė padėtis atrodė gera, palyginti su Europos šalimis, ir tai didino šalies patrauklumą investuotojams. Dėl to Lietuvos Respublikos Vyriausybės obligacijų pajamingumas mažėjo labiau, o kainos kilo daugiau negu daugelio Europos šalių. Tai turėjo teigiamą įtaką fondo vieneto vertei
- Dėl JAV prezidento rinkimų, kuriuos laimėjo J. Bidenas, metų pabaigoje sumažėjo geopolitinė rizika pasaulyje, ir tai teigiamai veikė investuotojų lūkesčius. Be to, iš naujo JAV prezidento buvo tikimasi didesnio masto ekonomikos skatinimo plano. Tai taip pat darė teigiamą įtaką finansų rinkom. Dėl to kilo pasaulio įmonių akcijų indeksai ir tai turėjo teigiamą įtaką fondo vieneto vertei
- Pandemijai nesitraukiant, lapkritį buvo paskelbtos svarbios naujienos apie pirmąsias naudoti patvirtintas vakcinas nuo COVID-19 viruso. Tai metų pabaigoje sukėlė optimizmo bangą rinkose – akcijų rinkos smarkiai kilo ir turėjo teigiamą įtaką fondo vieneto vertei
- JAV doleris per metus euro atžvilgiu susilpnėjo maždaug 9 procentais. Kadangi JAV įmonių akcijų svoris pasaulio įmonių akcijų indeksuose sudaro daugiau negu pusę, tai turėjo neigiamą įtaką euro zonos investuotojams. JAV dolerio silpnėjimas turėjo neigiamą įtaką fondo vieneto vertei

V. Pensijų fondo lyginamasis indeksas, investicijų grąža ir rizikos rodikliai

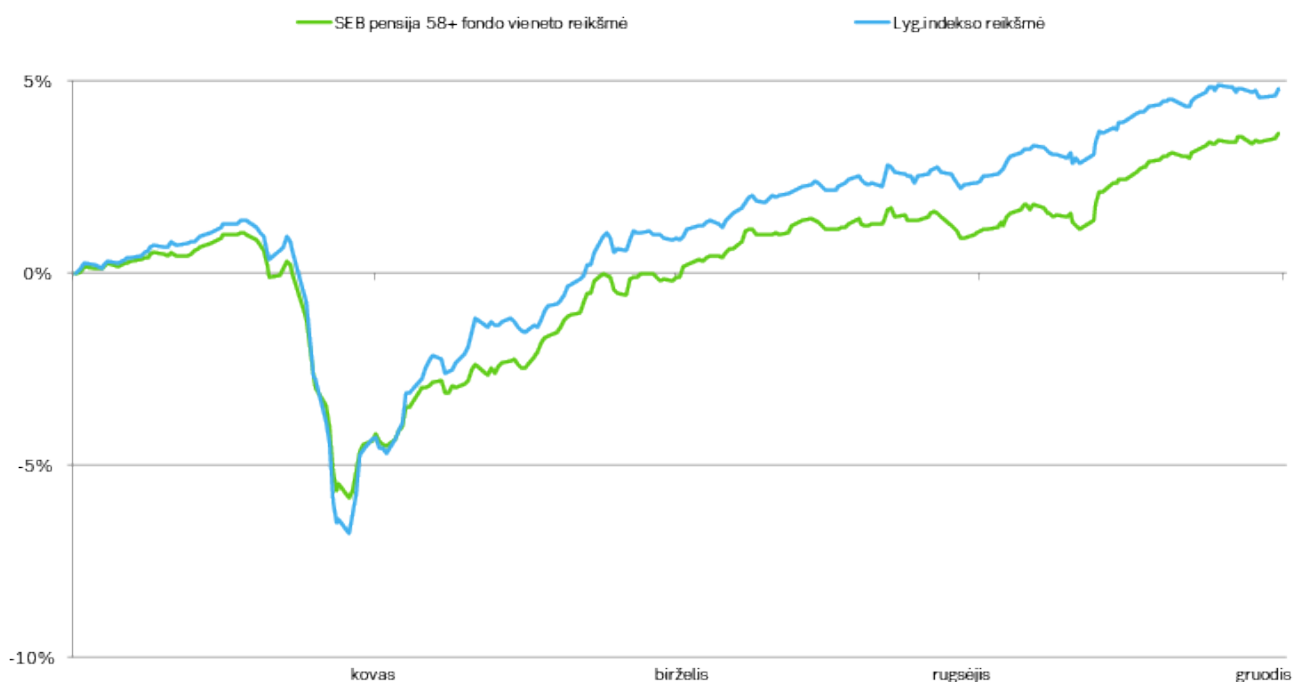
17. Pensijų fondo lyginamasis indeksas ir trumpas jo apibūdinimas (sudėtis, jei lyginamasis indeksas yra sudėtinis, kokias finansų rinkas, turto klases atspindi). Jeigu per ataskaitinį laikotarpį lyginamasis indeksas buvo pakeistas, turi būti pateikta informacija ir apie prieš tai galiojusį lyginamąjį indeksą, jo pakeitimo priežastis bei data, kada jis buvo pakeistas.

(Žr. 22.3. punktas, 19 Pastaba)

18. To paties laikotarpio pensijų fondo apskaitos vieneto vertės pokyčio, investicinių priemonių portfelio metinės investicijų grąžos ir lyginamojo indekso (jei jis pasirinktas) reikšmės pokyčio ir kiti rodikliai per paskutinius dešimt fondo veiklos metų išdėstyti palyginamojoje lentelėje. Jeigu fondas veikia trumpiau nei dešimt metų, pateikti to laikotarpio, kurį portfelis buvo valdomas, metinę investicijų grąžą. Prie palyginamosios lentelės pridėti joje pateiktų apskaitos vieneto vertės pokyčio ir lyginamojo indekso reikšmės pokyčio rodiklių diagramą ir rodiklių paaiškinimus.

(Žr. 22.3. punktas, 18 Pastaba)

2020 m. vertės pokytis procentais

19. Jei pensijų fondo reklamoje buvo naudojamos investicijų grąžos prognozės, nurodyti prognozuotą dydį, palyginti neatitikimus su faktine grąža ir pateikti galimas neatitikimų priežastis.

Reklamuojant šį pensijų fondą, nebuvo skelbiama tikėtina grąža.

20. Vidutinė investicijų grąža, vidutinis apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės pokytis (jei jis pasirinktas) per paskutinius trejus, penkerius, dešimt metų (vidutinė grynoji investicijų grąža, vidutinis apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės pokytis apskaičiuojami kaip geometrinis, atitinkamai, metinių grynosios investicijų grąžos, metinių apskaitos vieneto vertės pokyčių ir lyginamojo indekso reikšmės pokyčių vidurkis). Kiekvienam fondo tipui pildoma lentelė.

(Žr. 22.3. punktas, 18 Pastaba)

21. Kiti rodikliai, atskleidžiantys investicinių priemonių portfelio riziką. Atskleidžiant investicijų rizikos rodiklius, turi būti pateikiami jų paaiškinimai ir apskaičiavimo metodika.

-

VI. Pensijų fondo finansinė būklė

22. Pateikti šias pensijų fondo finansines ataskaitas, parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų reikalavimais:

22.1. grynųjų aktyvų ataskaitą;

GRYŪŲŲŲ AKTYVŲŲ ATASKAITA (EUR)

2020 m. gruodžio 31 d.

Eil. nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	2020 12 31	2019 12 31
A.	TURTAS		9 675 033	8 738 995
I.	PINIGAI	5	337 183	692 078
II.	TERMINUOTIEJI INDĒLIAI		–	–
III.	PINIGŲ RINKOS PRIEMONĒS		–	–
III.1.	Valstybės išdo vekseliai		–	–
III.2.	Kitos pinigų rinkos priemonės		–	–
IV.	PERLEIDŲIAMIEJI VERTYBINIAI POPIERIAI	4, 5, 6	9 328 876	8 045 762
IV.1.	Ne nuosavybės vertybiniai popieriai	5	2 976 225	5 188 978
IV.1.1.	Vyriausybų ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai		2 203 111	4 380 095
IV.1.2.	Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai		773 114	808 883
IV.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai		29 649	–
IV.3.	Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos		6 323 002	2 856 784
V.	SUMOKĒTI AVANSAI		–	–
VI.	GAUTINOS SUMOS	5	8 974	27
VI.1.	Investicijų pardavimo sandorių gautinos sumos		–	–
VI.2.	Kitos gautinos sumos		8 974	27
VII.	INVESTICINIS IR KITAS TURTAS	6	–	1 128
VII.1.	Investicinis turtas		–	–
VII.2.	Išvestinės finansinės priemonės	6	–	1 128
VII.3.	Kitas turtas		–	–
B.	ŲSIPAREIGOJIMAI	5, 13	7 547	11 440
I.	MOKĒTINOS SUMOS		7 547	11 440
I.1.	Už finansinį ir investicinį turtą mokėtinos sumos		–	–
I.2.	Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos	13	6 679	8 486
I.3.	Kitos mokėtinos sumos	5	868	2 954
II.	SUKAUPŲTOS SŲNAUDOS		–	–
III.	FINANSINĒS SKOLOS KREDITO ŲSTAIGOMS		–	–
IV.	ŲSIPAREIGOJIMAI PAGAL IŲVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ SUTARTIS		–	–
V.	KITI ŲSIPAREIGOJIMAI		–	–
C.	GRYNIEJI AKTYVAI	2	9 667 486	8 727 555

12 – 24 puslapiuose pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

22.2. grynųjų aktyvų pokyčių ataskaitą;

GRYNŲJŲ AKTYVŲ POKYČIŲ ATASKAITA (EUR)

Eil. nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	2020 01 01 - 2020 12 31	2019 01 01 - 2019 12 31
I.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PRADŽIOJE		8 727 555	7 822 371
II.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖS PADIDĖJIMAS		6 651 829	2 453 458
II.1.	Dalyvių įmokos į fondą	3, 21	1 233 893	1 048 481
II.2.	Iš kitų fondų gautos sumos	3, 21	4 714 256	929 933
II.3.	Garantinės įmokos		–	–
II.4.	Investicinės pajamos		11 185	1 175
II.4.1.	Palūkanų pajamos		11	515
II.4.2.	Dividendai		11 174	660
II.4.3.	Nuomos pajamos		–	–
II.5.	Pelnas dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo	4	655 876	459 591
II.6.	Pelnas dėl užsienio valiutos kursų pokyčio		33 163	9 691
II.7.	Išvestinių finansinių priemonių pelnas		–	1 630
II.8.	Kitas grynųjų aktyvų vertės padidėjimas	22	3 456	2 957
	PADIDĖJO IŠ VISO:		6 651 829	2 453 458
III.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖS SUMAŽĖJIMAS		5 711 898	1 548 274
III.1.	Išmokos fondo dalyviams	3, 21	612 507	1 112 406
III.2.	Išmokos kitiems fondams	3, 21	4 715 298	336 836
III.3.	Nuostoliai dėl investicijų vertės pasikeitimo ir pardavimo	4	277 286	4 917
III.4.	Nuostoliai dėl užsienio valiutos kursų pokyčio		31 843	8 993
III.5.	Išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostoliai		8 603	14 394
III.6.	Valdymo sąnaudos:		66 361	70 728
III.6.1.	Atlyginimas valdymo įmonei	13, 20	60 372	64 742
III.6.2.	Atlyginimas depozitoriumui	13, 20	4 086	4 061
III.6.3.	Atlyginimas tarpininkams	9, 20	37	76
III.6.4.	Audito sąnaudos	20	1 861	1 845
III.6.5.	Palūkanų sąnaudos		–	–
III.6.6.	Kitos sąnaudos		5	4
III.7.	Kitas grynųjų aktyvų vertės sumažėjimas		–	–
III.8.	Sąnaudų kompensavimas (-)		–	–
	SUMAŽĖJO IŠ VISO:		5 711 898	1 548 274
IV.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖS POKYTIS		939 931	905 184
V.	PELNO PASKIRSTYMAS		–	–
VI.	GRYNŲJŲ AKTYVŲ VERTĖ ATASKAITINIO LAIKOTARPIO PABAIGOJE	2	9 667 486	8 727 555

12 – 24 puslapiuose pateiktas aiškinamasis raštas yra neatskiriama šių finansinių ataskaitų dalis.

22.3. aiškinamąjį raštą.

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Bendroji informacija

Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo „SEB pensija 58+“ (toliau - Fondas) taisyklės Nr. PF-S01-K001-017(001) patvirtino Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisija 2004 m. spalio 21 d. (paskutiniai pakeitimai įsigaliojo – 2020 m. balandžio 14 d. Pakeistas pavadinimas iš „SEB pensija 1 plus“ į „SEB pensija 58+“).

Fondą valdo UAB „SEB investicijų valdymas“ (toliau - Bendrovė), įsteigta ir įregistruota 2000 m. gegužės mėn. 3 d., įmonės kodas 125277981. 2003 m. rugpjūčio mėn. 28 d. Lietuvos Respublikos vertybinių popierių komisijos sprendimu Bendrovei išduota valdymo įmonės, veikiančios pagal LR Kolektyvinio investavimo subjektų įstatymą, veiklos licencija Nr. VJK – 001. Duomenys apie bendrovę kaupiami juridinių asmenų registre. Buveinės adresas Konstitucijos pr. 24, Vilnius. Kontaktinė informacija:

Telefono numeris (8 5) 268 1528

El. paštas info@seb.lt

Interneto adresas www.seb.lt

Fondo valdytojas – Paulius Kabelis, Investicijų valdymo grupės vadovas.

Fondo depozitoriumas yra AB SEB bankas, įmonės kodas 112021238, adresas Konstitucijos pr. 24, Vilnius, veikiantis pagal Lietuvos banko išduotą licenciją Nr. 2.

Fondo auditą atlieka UAB Ernst & Young Baltic, įmonės kodas 110878442, buveinės adresas Aukštaičių g. 7, Vilnius.

Apskaitos principai

Finansinės ataskaitos parengtos vadovaujantis Verslo apskaitos standartais, bei kitais Lietuvos Respublikoje finansinę apskaitą reglamentuojančiais teisės aktais.

Fondas pirmąsias įmokas ir pajamas gavo 2004 m. lapkričio 3 d.

Finansinės ataskaitos parengtos remiantis veiklos tęstinumo principu ir prielaida, kad Fondas artimiausioje ateityje galės tęsti savo veiklą.

Fondo apskaita tvarkoma atskirai nuo Bendrovės ir kitų jos valdomų pensijų fondų apskaitos pagal patvirtintą sąskaitų planą.

Finansiniai Fondo metai sutampa su kalendoriniais metais.

Sumos šiose finansinėse ataskaitose pateiktos pateikiami valiuta, cirkuliuojančia ekonominėje aplinkoje, kurioje veikia Fondas – eurai (EUR).

Toliau – yra išdėstyti svarbiausi apskaitos principai, kuriais buvo vadovautasi rengiant šias finansines ataskaitas

(a) Finansinės rizikos valdymo politika

Su Fondo investicijomis yra susijusi ši rizika:

1. palūkanų normų rizika. Investavimo objektai, kaip ir daugelis skolos VP, susiję su rizika, kad VP vertė gali sumažėti ar padidėti dėl pasikeitusių palūkanų normų, t. y. investicijų vertė mažėja didėjant palūkanų normoms, ir atvirkščiai, investicijų vertė didėja, kai palūkanų normos mažėja. Valdydama šią riziką, Bendrovė gali naudoti išvestines finansines priemones ir keisti vidutinę fondo obligacijų finansinę trukmę;
2. rinkų ir kredito rizika. Nors konkretūs VP gali suteikti galimybę gauti didesnę investicijų grąžą negu visa rinka ar susijęs rinkos segmentas, visos rinkos vertė gali sumažėti ar padidėti dėl besikeičiančių palūkanų normų, naujo priežiūros institucijų nustatyto reglamentavimo, pasikeitusių ekonomikos sąlygų. VP kreditingumo kokybė priklauso nuo emitento sugebėjimo laiku mokėti palūkanas ir suėjus terminui išpirkti emisiją. Kuo mažesnis emitentui suteiktas kredito reitingas, tuo didesnė rizika, kad emitentas neįvykdys savo įsipareigojimų fondo dalyviams. VP kreditingumo rizika taip pat priklauso ir nuo banko, laiduojančio už konkrečius skolos VP, finansinio pajėgumo. Valdydama šią riziką, Bendrovė gali naudoti išvestines finansines priemones, kurių vertė kinta kartu su emitento kreditingumo kokybe;
3. VP pasirinkimo rizika. Nors fondo turtas investuojamas į fiksuoto pajamingumo VP, kurių vertė paprastai kinta nedaug, išlieka rizika, kad įsigytų VP kaina gali skirtis nuo prognozuotos kainos. Didesnės rizikos investicijų (pvz., įmonių akcijos) grąža gali reikšmingai skirtis nuo tikėtinos. Bendrovė valdo VP pasirinkimo riziką laikydamosi nustatytų fondo investicijų portfelio diversifikavimo reikalavimų;
4. valiutų kursų svyravimų rizika. Jei investuojama į VP užsienio valiuta, tai, keičiantis valiutos, kuria investuota, kursui euro atžvilgiu, kinta ir investicijų vertė. Bendrovė, valdydama valiutų kursų svyravimo riziką, turi teisę naudoti išvestines finansines priemones;

5. infliacijos / perkamosios galios rizika. Infliacijos tempams spartėjant, skolos VP atkarpų ir pagrindinės sumos perkamoji vertė ir kaina paprastai mažėja. Bendrovė gali valdyti šią riziką naudodama išvestines finansines priemones, kurių vertė kinta kartu su infliacijos augimo pokyčiu, gali investuoti į obligacijas, kurių vertė yra susijusi su infliacijos tempais ir keisti vidutinę fondo obligacijų finansinę trukmę.

Fondo investicijos nėra garantuojamos Indėlių draudimo fondo ar kitos valstybinės garantijų ar draudimo agentūros. Nors Bendrovė, taikydama rizikos valdymo priemones, sieks išvengti didelio fondo grynųjų aktyvų ir apskaitos vieneto vertės svyravimo, dalyviams išlieka laikino sąskaitose kaupiamo turto dalinio sumažėjimo rizika.

(b) Turto padidėjimo ir sumažėjimo traukimo į apskaitą principai

Į pinigų ir pinigų ekvivalentų sąskaitą traukiama banko sąskaitoje padidėjusi pinigų suma ar įsigyjamų pinigų ekvivalentų vertė. Atitinkamai traukiama į apskaitą šios sąskaitos sumažėjusi vertė.

Investicinių priemonių pardavimo savikainos nurašymui taikomas svartinio vidurkio metodas. Svertinio vidurkio metodo esmė yra ta, kad perleistos finansinės priemonės vieneto įsigijimo kaina įvertinama vidutine per laikotarpį įsigytų tos pačios finansinės priemonės vienetų įsigijimo kaina.

Vertybinių popierių padidėjusi vertės dalis traukiama į apskaitą, kai įsigijami vertybiniai popieriai, jei sumokėta iš anksto, į apskaitą traukiama avansu sumokėta padidėjusi vertės dalis. Vėliau vertės padidėjusi dalis traukiama į apskaitą, kai padidėja vertybinių popierių vertė. Atitinkamai vertybinių popierių sumažėjusi vertės dalis traukiama į apskaitą juos pardavus, emitentui išpirkus vertybinius popierius, sumažėjus vertybinių popierių vertei. Vertybinių popierių įtraukimo į apskaitą (arba apskaitos nutraukimo) diena yra perkamo turto gavimo (arba parduodamo turto perdavimo) diena.

Išvestinės finansinės priemonės grynųjų aktyvų ataskaitoje parodomas kaip turtas, jeigu tikroji vertė yra teigiama, arba kaip įsipareigojimas, jeigu tikroji vertė neigiama. Išvestinių finansinių priemonių vertės padidėjusi dalis yra traukiama į išvestinių finansinių priemonių pelną, o vertės sumažėjusi dalis į išvestinių finansinių priemonių sandorių nuostolius.

(c) Grynųjų aktyvų vertės ir vienetų vertės apskaičiavimo principai

Apskaičiuojant fondo grynųjų aktyvų (toliau – GA) vertę, atskirai apskaičiuojama fondo turto vertė ir įsipareigojimų vertė.

Apskaičiuoto turto ir apskaičiuotos įsipareigojimų vertės skirtumas lygus grynųjų aktyvų vertei.

Turto ir įsipareigojimų tikroji vertė lygi grynųjų aktyvų vertei, už kurią labiausiai tikėtina šiuos aktyvus parduoti.

Apskaičiuojant grynųjų aktyvų užsienio valiuta vertę, turto ir įsipareigojimų vertė nustatoma pagal Lietuvos banko nustatytą oficialų tos valiutos ir euro kursą, galiojantį vertinimo dieną.

Turto ar įsipareigojimų tikroji vertė nustatoma kiekvieną darbo dieną laikantis šių patikimumo lygių:

1. Tikroji vertė turi būti nustatoma pagal aktyviojoje rinkoje skelbiamas to turto ar įsipareigojimo kainas.
2. Jeigu aktyviojoje rinkoje to turto ar įsipareigojimo kainos neskelbiamos, tikroji vertė nustatoma pagal šioje ar kitoje rinkoje skelbiamas panašaus turto kainas ar kitus aktyviosios rinkos rodiklius arba apskaičiuojama remiantis šiais rodikliais.
3. Jeigu tikrosios vertės neįmanoma patikimai nustatyti pagal aukščiau išvardintus punktus, rinkose neprekiuojamo turto ar įsipareigojimo tikroji vertė nustatoma pagal kitokius ekonominius rodiklius ar informaciją.

Fondo turto ir įsipareigojimų vertės pasikeitimas pripažįstamas grynųjų aktyvų padidėjimu ar sumažėjimu ir parodomas grynųjų aktyvų pokyčio ataskaitoje.

Fondo apskaitos vienetai išreiškia dalyviui priklausančią turto dalį fonde.

Apskaitos vienetai skaidomi į dalis iki keturių skaičių po kablelio tikslumu, kuris apvalinamas pagal matematinės apvalinimo taisykles.

Apskaitos vieneto (jo dalių) vertė nustatoma keturių skaičių po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisykles.

Apskaitos vieneto (jo dalių) vertė išreiškiama Lietuvos Respublikos valiuta. Jeigu Lietuvos Respublika įsiveda kitą oficialią valiutą, fondo apskaitos vienetai konvertuojami į naują valiutą be papildomų mokesčių pagal oficialų (Lietuvos banko) keitimo kursą.

Bendra visų fondo apskaitos vienetų vertė visada yra lygi fondo GA vertei.

Pradinė fondo vieneto vertė – 0,29 Eur.

Fondo vieneto vertė nustatoma padalijus fondo GA vertę, nustatytą apskaičiavimo dieną, iš bendro fondo vienetų skaičiaus.

Nustačius klaidą, apskaičiuojama esamiems ir buvusiems dalyviams permokėta ar išmokėta per maža suma. Buvusiems dalyviams kompensuojamų nuostolių, susidariusių dėl klaidos, suma registruojama subjekto įsipareigojimuose.

(d) Pinigų ekvivalentai

Pinigų ekvivalentams priskiriamos trumpalaikės (iki trijų mėnesių) likvidžios investicijos, kurios gali būti greitai iškeičiamos į pinigų sumas ir kurių vertės pasikeitimo rizika yra nereikšminga.

(e) Finansinis turtas

Finansinis turtas apima pinigus ir pinigų ekvivalentus, gautinas sumas bei vertybinius popierius.

Finansinis turtas apskaitoje registruojamas tada, kai Bendrovė gauna arba pagal sutartį įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą.

Gautinos sumos vertinamos įsigijimo savikaina, atėmus nuostolį dėl nuvertėjimo. Pinigai ir pinigų ekvivalentai vertinami įsigijimo savikaina. Vertybiniai popieriai į apskaitą traukiami įsigijimo savikaina, vėliau apskaitomi tikrąja verte.

(f) Finansiniai įsipareigojimai

Finansiniai įsipareigojimai apima mokėtinas sumas už gautas paslaugas bei įsipareigojimus kredito įstaigoms.

Finansiniai įsipareigojimai apskaitoje registruojami tada, kai Fondas prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu.

Mokėtinos sumos už paslaugas vertinamos įsigijimo savikaina. Įsipareigojimai kredito įstaigoms pradinio pripažinimo metu vertinami įsigijimo savikaina, o vėliau apskaitomi amortizuota savikaina.

(g) Išvestinės finansinės priemonės

Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai registruojami apskaitoje, kai pagal sutartį įgyjama teisė gauti turtą arba prievolę vykdyti įsipareigojimą.

Iš išvestinės finansinės priemonės atsirandantis finansinis turtas ir finansinis įsipareigojimas pirmą kartą apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, vėliau apskaitomi tikrąja verte.

Kita informacija

Informacija apie investavimo, finansinės rizikos valdymo politiką, investicijų portfelio struktūrą ir atskaitymų valdymo įmonei ir depozitoriumui taisyklės pateikiamos www.seb.lt.

1 Pastaba. Reikšmingos finansinių ataskaitų sumos ir jų pasikeitimo priežastys.

Reikšmingų finansinių ataskaitų sumos bei jų pasikeitimo priežastys pateiktos atitinkamose aiškinamojo rašto pastabose.

2 Pastaba. Grynųjų aktyvų vertė, vienetų skaičius ir vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, prieš metus, prieš dvejus metus. Kai vienetai yra skirtingų klasių, duomenys pateikiami pagal klases.

	Ataskaitinio laikotarpio pradžioje (2019 12 31)	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (2020 12 31)	Prieš metus (2019 12 31)	Prieš dvejus metus (2018 12 31)
Grynųjų aktyvų vertė, Eur	8 727 555	9 667 486	8 727 555	7 822 371
Apskaitos vieneto vertė, Eur	0,4225	0,4383	0,4225	0,4025
Apskaitos vienetų skaičius	20 656 935	22 055 750	20 656 935	19 432 591

3 Pastaba. Per ataskaitinį laikotarpį išplatintų (konvertuojant pinigus į vienetus) ir išpirktų (konvertuojant vienetus į pinigus) vienetų skaičius ir vertė.

2020 m. gruodžio 31 d.

	Apskaitos vienetų skaičius	Vertė, Eur
Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant pinigines lėšas į apskaitos vienetus)*	14 033 171	5 948 149
Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant apskaitos vienetus į pinigines lėšas)	12 635 518	5 327 805

2019 m. gruodžio 31 d.

Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant pinigines lėšas į apskaitos vienetus)*	4 719 220	1 978 414
Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant apskaitos vienetus į pinigines lėšas)	3 493 713	1 449 242
Apskaitos vienetų skaičius (konvertuojant apskaitos vienetus į pinigines lėšas)	4 225 665	2 410 989

* Apskaitos vienetų skaičiaus (konvertuojant pinigines lėšas į apskaitos vienetus) vertė pateikta kartu su įmokos mokesčiu.

4 Pastaba. Investicijų vertės pokytis per ataskaitinį laikotarpį dėl jų įsigijimo, pardavimo ar išpirkimo ir tikrosios vertės pasikeitimo.

2020 m. gruodžio 31 d.

Investicijos	Pokytis					
	praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	įsigyta	parduota (išpirkta)	teigiamas vertės pokytis	neigiamas vertės pokytis	ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
Ne nuosavybės vertybiniai popieriai:	5 188 978	933 355	(3 196 714)	60 948	(10 342)	2 976 225
Vyriausybės ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	4 380 095	724 146	(2 926 214)	34 923	(9 839)	2 203 111
Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	808 883	209 209	(270 500)	26 025	(503)	773 114
Nuosavybės vertybiniai popieriai	-	31 995	-	-	(2 346)	29 649
Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos	2 856 784	3 674 061	(538 171)	594 926	(264 598)	6 323 002
Iš viso:	8 045 762	4 639 411	(3 734 885)	655 874	(277 286)	9 328 876

2019 m. gruodžio 31 d.

Investicijos	Pokytis					
	praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	įsigyta	parduota (išpirkta)	teigiamas vertės pokytis	neigiamas vertės pokytis	ataskaitinio laikotarpio pabaigoje
Ne nuosavybės vertybiniai popieriai:	4 500 827	1 293 448	(694 985)	94 605	(4 917)	5 188 978
Vyriausybės ir centrinių bankų arba jų garantuoti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	3 955 975	1 072 798	(694 985)	51 224	(4 917)	4 380 095
Kiti ne nuosavybės vertybiniai popieriai	544 852	220 650	-	43 381	-	808 883
Kitų kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai ir akcijos	2 663 293	156 880	(328 374)	364 985	-	2 856 784
Iš viso:	7 164 120	1 450 328	(1 023 359)	459 590	(4 917)	8 045 762

5 Pastaba. Investicijų portfelio struktūra.

2020 12 31 Nuosavybės vertybiniai popieriai

ISIN kodas	Šalies ISO kodas	Išleidėjo pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Vienetų skaičius, vnt.	Bendra įsigijimo vertė, Eur	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
LT0000115768	LT	AB Ignitis Grupe	EUR	1 422	31 995	29 649	0,31
Iš viso					31 995	29 649	0,31

2020 12 31 Skolos vertybiniai popieriai

ISIN kodas	Šalies ISO kodas	Išleidėjo pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Bendra nominalioji vertė, Eur	Bendra įsigijimo vertė, Eur	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
LT0000670044	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	550 000	550 864	558 032	5,78
LT0000610073	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	300 000	321 247	325 984	3,38
XS0794399674	PL	Lenkijos Respublika	EUR	200 000	232 370	224 195	2,33
LV0000570166	LV	Latvijos Respublika	EUR	165 000	164 744	168 656	1,74
FR0012517027	FR	Prancūzijos Respublika	EUR	150 000	142 929	158 321	1,64
LT0000670036	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	145 200	152 046	152 789	1,58
XS2265801238	EE	Luminor Bank ESTONIA	EUR	150 000	150 000	151 260	1,57
XS2259191273	HU	Vengrijos Respublika	EUR	152 000	149 930	151 193	1,56
XS1646530565	LT	Lietuvos Energija UAB	EUR	120 000	117 941	133 719	1,38
LT0000610065	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	100 000	113 715	112 847	1,17
XS1853999313	LT	Lietuvos Energija UAB	EUR	100 000	98 290	111 085	1,15
XS1878323499	LT	MAXIMA GRUPE UAB	EUR	100 000	98 871	106 380	1,10
LV0000802353	LV	Altum Attistibas Finansu	EUR	100 000	99 556	102 701	1,06
LV0000570174	LV	Latvijos Respublika	EUR	100 000	99 652	101 011	1,04
EE3300111467	EE	Baltic Horizon Fund	EUR	100 000	100 000	100 907	1,04
LT0000650046	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	73 200	73 199	74 720	0,77
XS2168038417	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	68 000	67 680	70 217	0,73
XS2177349912	LT	Lietuvos Energija UAB	EUR	60 000	59 209	67 062	0,69
XS0602546136	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	USD	57 000	52 523	47 837	0,49
XS0739988086	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	USD	40 000	32 278	35 683	0,37
LT0000610057	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	19 405	24 515	21 626	0,22
Iš viso				2 849 805	2 901 559	2 976 225	30,79

2020 12 31 Pinigai, indėliai

Priemonė	Šalies ISO kodas	Institucijos pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Bendra vertė, Eur	Sukauptų gautinų palūkanų suma, Eur	Dalis GA, %
Pinigai	LT	AB SEB bankas	EUR	334 683	-	3,46
Pinigai	LT	AB SEB bankas	USD	2 500	-	0,03
Iš viso				337 183	-	3,49

2020 12 31 Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai (akcijos)

ISIN kodas	Šalies ISO kodas	Išleidėjo pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Išleidėjo tipas*	Vienetų skaičius, vnt.	Bendra įsigijimo vertė, Eur	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
IE0032876397	IE	PIMCO GIS Global Investment Grade Credit Fund Inst Acc EUR (Hdg)	EUR	KIS 1	51 108	871 185	1 063 549	11
LU0234688595	LU	GS Global Credit Portfolio (Hedged) I	EUR	KIS 1	60 398	907 475	1 058 777	10,95
IE00B3F81R35	IE	iShares Core € Corp Bd. UCITS ETF - EUR (Dist)	EUR	KIS 1	6 620	849 351	903 365	9,35
LU1437018168	LU	AMUNDI INDEX EURO AGG CORPORATE SRI - UCITS ETF DR (D)	EUR	KIS 1	11 400	619 309	627 000	6,49
IE00BD5BKF38	IE	Neuberger Berman Emerging Market Debt - Local Currency Fund	EUR	KIS 1	48 465	477 894	493 856	5,11

IE00B2R34Y72	IE	PIMCO GIS Global High Yield Bond Fund EUR (Hdg) A	EUR	KIS 1	18 763	432 613	462 885	4,78
IE00B6YX4K42	IE	Barings European Loan Fund	EUR	KIS 1	2 783	380 182	444 610	4,6
IE0032568770	IE	PIMCO Emerging Markets Bond Fund	EUR	KIS 1	6 753	255 000	305 048	3,16
IE00B9M6RS56	IE	iShares J.P. Morgan \$ EM Bond EUR Hedged ETF	EUR	KIS 1	3 120	254 488	294 809	3,05
LU1711526407	LU	SEB Sustainable Global Exposure Fund IC (EUR)	EUR	KIS 3	1 834	214 134	234 762	2,43
LU2009877999	LU	Fair Oaks High Grade Credit Fund	EUR	KIS 1	189	185 000	191 006	1,98
IE00BJ0KDQ92	IE	DB X-Trackers MSCI World Index UCITS ETF (DR) EUR	EUR	KIS 3	1 934	97 059	126 632	1,31
LU1681045370	LU	AMUNDI ETF MSCI EMERGING MARKETS UCITS ETF - EUR (FR0010959676 iki 2018.04.18)	EUR	KIS 3	11 800	53 202	57 020	0,59
IE00B3DJ5M15	IE	Hermes Global Emerging Markets EUR ACC	EUR	KIS 3	4 858	20 000	23 501	0,24
IE00B3DBRP41	IE	JOHCM Global Select A EUR	EUR	KIS 3	5 956	20 000	22 561	0,23
IE00BYX2JD69	IE	iShares MSCI World SRI UCITS ETF EUR (Acc)	EUR	KIS 3	1 850	12 352	13 621	0,14
Iš viso						5 649 244	6 323 002	65,41

*KIS:

KIS 1 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į skolos vertybinius popierius ir (arba) į skolos vertybinius popierius investuojančių KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 2 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatytas mišrus (subalansuotas) investavimas ir (arba) investavimas į mišraus (subalansuoto) investavimo KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 3 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į nuosavybės vertybinius popierius ir (arba) į nuosavybės vertybinius popierius investuojančių KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 4 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į pinigų rinkos priemones;

KIS 5 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į nekilnojamą turtą ir (arba) į nekilnojamą turtą investuojančių KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 6 – KIS, kurių investavimo strategija atitinka rizikos draudimo fondų (angl., hedge funds) taikomą strategiją ir (arba) kurie investuoja į rizikos draudimo fondų išleistus vienetus (akcijas);

KIS 7 – kiti KIS.

2020 12 31 Išvestinės finansinės priemonės

Vidinis kodas	Priemonės pavadinimas	Šalies ISO kodas	Valiutos ISO kodas	Termino data	Priešingos sandorio šalies pavadinimas*	Sandoriai per ataskaitinį laikotarpį, Eur (turtas)	Sandoriai per ataskaitinį laikotarpį, Eur (įsipareigojimai)	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso									

2020 12 31 Gautinos ir mokėtinos sumos

Paiškinimas	Kitos sandorio šalies ISO kodas	Gautina / mokėtina suma, Eur	Dalis GA, %
PF vienetų platinimo sandorių gautinos sumos		8 932	0,09
Kitos gautinos sumos, išskyrus už indėlius ir paskolas sukauptas gautinas palūkanas		42	0,00
Už PF vienetų išpirkimą mokėtinos sumos		(124)	0,00
Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos		(6 679)	(0,07)
Kitos mokėtinos sumos, išskyrus už gautas paskolas ir indėlius sukauptas mokėtinas palūkanas		(744)	(0,01)
Iš viso		1 427	0,01

2019 12 31 Skolos vertybiniai popieriai

ISIN kodas	Šalies ISO kodas	Išleidėjo pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Bendra nominalioji vertė, Eur	Bendra įsigijimo vertė, Eur	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
LT0000650038	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	648 500	646 611	655 107	7,51
LT0000650012	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	414 000	416 385	416 905	4,78
XS0210314299	PL	Lenkijos Respublika	EUR	320 000	307 513	334 268	3,83
LT0000610073	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	300 000	321 247	319 798	3,66
LT0000630048	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	293 700	293 711	293 797	3,37
FR0013283686	FR	Prancūzijos Respublika	EUR	280 000	281 725	284 925	3,26
XS0794399674	PL	Lenkijos Respublika	EUR	200 000	232 370	231 670	2,66
XS0485991417	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	USD	213 000	214 954	197 062	2,26

LT0000650046	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	173 200	172 704	175 910	2,02
LV0000570166	LV	Latvijos Respublika	EUR	165 000	164 744	168 342	1,93
FR0012517027	FR	Prancūzijos Respublika	EUR	150 000	142 929	156 995	1,80
LV0000570158	LV	Latvijos Respublika	EUR	150 000	148 328	151 710	1,74
LT0000670044	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	150 000	149 270	148 988	1,71
LV0000801165	LV	Latvenergo	EUR	130 000	134 485	133 721	1,53
XS1646530565	LT	Lietuvos Energija UAB	EUR	120 000	117 941	131 317	1,51
XS1894121695	EE	LUMINOR BANK ESTONIA	EUR	120 000	119 638	122 093	1,40
LT0000610065	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	100 000	113 715	116 535	1,34
XS1853999313	LT	Lietuvos Energija UAB	EUR	100 000	98 290	108 431	1,24
FR0011337880	FR	Prancūzijos Respublika	EUR	100 000	116 183	108 411	1,24
XS1878323499	LT	MAXIMA GRUPE UAB	EUR	100 000	98 871	106 817	1,22
LV0000802353	LV	ALTUM ATTISTIBAS FINANSU	EUR	100 000	99 556	104 423	1,20
EE3300111467	EE	Baltic Horizon Fund	EUR	100 000	100 000	102 081	1,17
AT0000A0N9A0	AT	Austrijos Respublika	EUR	90 000	101 461	101 126	1,16
LV0000570174	LV	Latvijos Respublika	EUR	100 000	99 652	99 730	1,14
LT1000607010	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	82 700	87 391	86 320	0,99
BE0000339482	BE	Belgijos Karalyste	EUR	70 000	70 740	71 765	0,82
XS0602546136	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	USD	57 000	57 649	54 391	0,62
NL0010060257	NL	Nyderlandų Karalystė	EUR	50 000	52 337	54 171	0,62
LT0000670036	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	45 200	47 399	47 080	0,54
XS0739988086	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	USD	40 000	35 428	40 171	0,46
DE0001135457	DE	Vokietijos Federacine Respublika	EUR	30 000	31 769	31 670	0,36
LT0000610057	LT	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	EUR	19 405	24 515	22 633	0,26
DE0001135499	DE	Vokietijos Federacine Respublika	EUR	10 000	10 770	10 615	0,12
Iš viso				5 021 705	5 110 281	5 188 978	59,47

2019 12 31 Pinigai, indėliai

Priemonė	Šalies ISO kodas	Institucijos pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Bendra vertė, Eur	Sukauptų gautinų palūkanų suma, Eur	Dalis GA, %
Pinigai	LT	AB SEB bankas	EUR	660 328	-	7,57
Pinigai	GB	„Skandinaviska Enskilda Banken AB“	EUR	342	-	0,00
Pinigai	LT	AB SEB bankas	USD	22 809	-	0,26
Pinigai	GB	„Skandinaviska Enskilda Banken AB“	USD	8 599	-	0,10
Iš viso				692 078	-	7,93

2019 12 31 Kolektyvinio investavimo subjektų vienetai (akcijos)

ISIN kodas	Šalies ISO kodas	Išleidėjo pavadinimas	Valiutos ISO kodas	Išleidėjo tipas*	Vienetų skaičius, vnt.	Bendra įsigijimo vertė, Eur	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
IE0032876397	IE	PIMCO GIS Global Investment Grade Credit Fund Inst Acc EUR (Hdg)	EUR	KIS 1	51 108	871 185	1 022 152	11,71
IE00BD5BKF38	IE	NEUBERGER BERMAN INVESTMENT FUNDS PLC	EUR	KIS 1	55 010	541 631	599 609	6,87
LU0234688595	LU	GS Global Credit Portfolio (Hedged) I	EUR	KIS 1	36 894	513 475	588 087	6,74
IE00BJOKDQ92	IE	Deutsche Bank Exchange Traded Funds	EUR	KIS 3	3 594	179 030	222 577	2,55
LU0389150375	LU	SEB Fund 3 - SEB Ethical Global Index Fund	USD	KIS 3	142 600	168 551	220 355	2,52
IE00B2R34Y72	IE	PIMCO GIS Global High Yield Bond Fund EUR (Hdg)	EUR	KIS 1	8 479	180 845	204 004	2,34
Iš viso						2 454 715	2 856 784	32,73

*KIS:

KIS 1 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynujų aktyvų investuoti į skolos vertybinius popierius ir (arba) į skolos vertybinius popierius investuojančių KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 2 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatytas mišrus (subalansuotas) investavimas ir (arba) investavimas į mišraus (subalansuoto) investavimo KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 3 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynųjų aktyvų investuoti į nuosavybės vertybinius popierius ir (arba) į nuosavybės vertybinius popierius investuojančių KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 4 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynųjų aktyvų investuoti į pinigų rinkos priemones;

KIS 5 – KIS, kurių investavimo strategijoje numatyta iki 100 proc. grynųjų aktyvų investuoti į nekilnojamą turtą ir (arba) į nekilnojamą turtą investuojančių KIS išleistus vienetus (akcijas);

KIS 6 – KIS, kurių investavimo strategija atitinka rizikos draudimo fondų (angl., hedge funds) taikomą strategiją ir (arba) kurie investuoja į rizikos draudimo fondų išleistus vienetus (akcijas);

KIS 7 – kiti KIS.

2019 12 31 Išvestinės finansinės priemonės

Vidinis kodas	Priemonės pavadinimas	Šalies ISO kodas	Valiutos ISO kodas	Termino data	Priešingos sandorio šalies pavadinimas*	Sandoriai per ataskaitinį laikotarpį, Eur (turtas)	Sandoriai per ataskaitinį laikotarpį, Eur (įsipareigojimai)	Bendra rinkos vertė, Eur	Dalis GA, %
ECHO	CME USD/EUR CURR FUT_2020 03 18	US	USD	2020 03 18	EUREX		(948)	1 128	0,01
Iš viso								1 128	0,01

2019 12 31 Gautinos ir mokėtinos sumos

Paaiškinimas	Kitos sandorio šalies ISO kodas	Gautina / mokėtina suma, Eur	Dalis GA, %
PF vienetų platinimo sandorių gautinos sumos		27	0,00
Už PF vienetų išpirkimą mokėtinos sumos		(1 500)	(0,02)
Valdymo įmonei ir depozitoriumui mokėtinos sumos		(8 486)	(0,10)
Kitos mokėtinos sumos, išskyrus už gautas paskolas ir indėlius sukauptas mokėtinas palūkanas		(1 454)	(0,02)
Iš viso		(11 413)	(0,14)

6 Pastaba. Investicijų paskirstymas pagal investavimo strategiją atitinkančius kriterijus.

Investicijų pasiskirstymas	Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 2020 12 31		Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje 2019 12 31	
	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %	Rinkos vertė, Eur	Dalis aktyvuose, %
Pagal turto rūšis ir regionus				
Išsivysčiusių šalių akcijos	397 575	4,11	442 932	5,08
Besivystančių šalių akcijos	110 170	1,14	-	-
Pasaulio įmonių obligacijos	5 106 062	52,82	2 276 560	26,09
Išsivysčiusių šalių vyriausybės obligacijos	158 321	1,64	819 678	9,39
Besivystančių šalių vyriausybės obligacijos	1 738 768	17,99	1 585 329	18,17
Lietuvos Respublikos vyriausybės ir įmonių obligacijos	1 817 980	18,81	2 921 263	33,47
Išvestinės finansinės priemonės	-	-	1 128	0,01
Pinigai, pinigų rinkos priemonės, gautinos/mokėtinos sumos	338 610	3,49	692 078	7,79
Iš viso:	9 667 486	100,00	8 738 968	100,00

7 Pastaba. Investicijų, kurios apskaitoje nebuvo įvertintos tikrąja verte, pardavimo rezultatai (pelnas ir nuostoliai).

Investicijų, kurios apskaitoje nebuvo įvertintos tikrąja verte nebuvo.

8 Pastaba. Išvestinės finansinės priemonės ar jų grupės pagal 26-ąjį verslo apskaitos standartą „Išvestinės finansinės priemonės“.

Ataskaitiniu ir praėjusiu laikotarpiais fondas sudarė valiutos ateities (currency futures) sandorius.

Valiutos ateities sandoriai sudaryti norint apsidrausti nuo valiutos kurso rizikos. Sudarytų valiutos ateities sandorių rizika priklauso nuo euro ir JAV dolerio valiutos kurso pokyčių. Taikant tokius sandorius draudimo tikslais, portfeliui ar jo daliai nedaro įtakos valiutos kurso pokyčiai ir fondo vieneto vertės svyravimai, atsirandantys dėl valiutos kitimo – jie yra sumažinami arba jų visiškai nelieka.

2020 m. gruodžio 31 d. galiojė ateities sandoriai

2020 m. gruodžio 31 d. ateities sandorių nebuvo.

2019 m. gruodžio 31 d. galioję ateities sandoriai

Priemonės pavadinimas	Valiutos kodas	Išpirkimo data	Priemonės naudojimo tikslas
CME USD/EUR CURRENCY FUTURE	USD	2020 03 18	Valiutų kursų svyravimo rizikos valdymas

9 Pastaba. Atlyginimo tarpininkams sąnaudos.

2020 m. gruodžio 31 d.

Tarpininko pavadinimas	Sumokėti mokesčiai, Eur	Ar susijęs su valdymo įmone
AB SEB bankas	18	Taip
„Skandinaviska Enskilda Banken AB“	19	Taip
Iš viso:	37	-

2019 m. gruodžio 31 d.

Tarpininko pavadinimas	Sumokėti mokesčiai, Eur	Ar susijęs su valdymo įmone
AB SEB bankas	15	Taip
„Skandinaviska Enskilda Banken AB“	61	Taip
Iš viso:	76	-

10 Pastaba. Dalyviams apskaičiuoti ir (ar) išmokėti dividendai ar kitos išmokos, kurias išmokėjus vienetų skaičius nesikeičia.

Pensijų fondas dividendų nemoka.

11 Pastaba. Pasiskolintos ir paskolintos lėšos.

2020 m. gruodžio 31 d. ir 2019 m. gruodžio 31 d. fondas skolintų lėšų neturėjo.

12 Pastaba. Trečiosios šalies įsipareigojimai garantuoti subjekto pajamingumo dydį.

Tokių įsipareigojimų nebuvo.

13 Pastaba. Sandorių su susijusiais asmenimis (valdymo įmone, tos pačios valdymo įmonės subjektais ir pan.) ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpių sumos, suskirstytos į grupes, kita reikšminga informacija pagal 30-ąjį verslo apskaitos standartą „Susiję asmenys“.

Rodikliai	Per laikotarpį		Likutis datai	
	2020 01 01 - 2020 12 31	2019 01 01 - 2019 12 31	2020 12 31	2019 12 31
AB SEB bankas				
Komisinis mokestis už sandorius	Žr. 9 pastaba	Žr. 9 pastaba	-	-
Depozitoriumo mokesčiai	Žr. 20 pastaba	Žr. 20 pastaba	1 078	1 043
UAB „SEB investicijų valdymas“				
Atskaitymai nuo įmokų	Žr. 20 pastaba	Žr. 20 pastaba	-	2 796
Atskaitymai nuo turto vertės	Žr. 20 pastaba	Žr. 20 pastaba	5 601	4 647
Už pensijų kaupimo bendrovės keitimą	Žr. 20 pastaba	Žr. 20 pastaba	-	-
„Skandinaviska Enskilda Banken AB“				
Komisinis mokestis už sandorius	Žr. 9 pastaba	Žr. 9 pastaba	-	-
Investicijos į SEB grupės valdomus fondus	836 847	-	-	-
Valdymo mokesčio į investuojamus fondus nuolaida	443	542	Žr. 5 pastaba	Žr. 5 pastaba
Pinigai laikomi banke				
AB SEB bankas			Žr. 5 pastaba	Žr. 5 pastaba
„Skandinaviska Enskilda Banken AB“			Žr. 5 pastaba	Žr. 5 pastaba

14 Pastaba. Reikšmingas apskaitinių įvertinimų, jeigu tokių buvo, pakeitimo poveikis ar pateiktos lyginamosios informacijos koregavimas dėl apskaitos politikos keitimo ar dėl klaidų taisymo pagal 7-ąjį verslo apskaitos standartą „Apskaitos politikos, apskaitinių įvertinimų keitimas ir klaidų taisymas“.

Reikšmingų apskaitinių įvertinimų pakeitimo nebuvo.

15 Pastaba. Trumpas reikšmingų pobalansinių įvykių, kurių neatskleidimas gali turėti reikšmingos įtakos įmonės finansinių ataskaitų vartotojų galimybei priimti sprendimus, apibūdinimas pagal 19-ąjį verslo apskaitos standartą „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas bei pobalansiniai įvykiai“.

16 Pastaba. Po gryųjų aktyvų skaičiavimo datos įvykę reikšmingi turto ir įsipareigojimų pokyčiai, neįtraukti į gryųjų aktyvų vertę.

Fondo gryųjų aktyvų tikroji vertė nustatoma vadovaujantis Bendrovės patvirtintu Gryųjų aktyvų vertės apskaičiavimo aprašu ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

Fondo turto sudėtyje yra finansinių priemonių, kurių kainos pateikiamos pavėluotai arba jų vertė nustatoma ne kasdien, o kas mėnesį ar ketvirtį. Kasdien vertinant tokias priemones yra naudojama Gryųjų aktyvų vertės apraše pateikta paskutinė žinoma kaina.

Pateikiame šių finansinių priemonių kainos įtakos rezultatus Fondo gryųjų aktyvų vertei parodydami, kokia būtų Fondo gryųjų aktyvų vertė, jei 2020 12 31 dienos kaina būtų gauta iš karto pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui.

ISIN	Priemonės pavadinimas	Turto vertė	Pervertinta turto vertė	Skirtumas
LU2009877999	Fair Oaks High Grade Credit Fund	191 006	191 031	25
LU1711526407	SEB Sustainable Global Exposure Fund IC (EUR)	234 762	234 469	(293)
Iš viso				(268)

GAV 2020 12 31	Pervertinta GAV 2020 12 31	Skirtumas proc.
9 667 486	9 667 217	0,00

17 Pastaba. Kita reikšminga informacija apie kolektyvinio investavimo subjekto ar pensijų fondo finansinę būklę, veiksniai ir aplinkybės, turėję įtakos subjekto turtui ar įsipareigojimams pagal 18-ąjį verslo apskaitos standartą „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir kitus verslo apskaitos standartus.

Nebuvo.

18 Pastaba. Investicijų grąža ir investicijų grąžos lyginamoji informacija.

Ataskaitinio laikotarpio, praeitų ataskaitinių laikotarpių metiniai rodikliai

	Per ataskaitinį laikotarpį	Prieš metus	Prieš 2 metus	Per paskutiniuosius 2 metus	Per paskutiniuosius 3 metus	Per paskutiniuosius 5 metus
Apskaitos vieneto vertės pokytis, %*	3,74	4,97	(1,97)	-	-	-
Lyginamojo indekso reikšmės pokytis, %	4,86	6,50	(1,49)	-	-	-
Apskaitos vieneto (akcijos) vertės pokyčio standartinis nuokrypis, %**	3,22	0,95	1,26	2,37	2,08	1,85
Lyginamojo indekso reikšmės pokyčio standartinis nuokrypis, %**	4,05	1,35	1,30	3,01	2,58	2,25
Apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės koreliacijos koeficientas**	0,97	0,97	0,91	0,97	0,97	0,97
Alfa rodiklis, %**	(0,34)	0,11	(0,57)	(0,72)	(1,50)	(3,13)
Beta rodiklis**	0,84	0,75	0,95	0,83	0,84	0,84
Indekso sekimo paklaida, %**	1,94	0,56	0,46	2,01	2,06	2,24
IR rodiklis**	(1,01)	(5,47)	(1,85)	(1,25)	(0,95)	(1,00)

* Apskaičiuojant apskaitos vieneto vertės pokytį, neatsižvelgiama į atskaitymus nuo įmokų.

** Rodiklių paaiškinimai:

Apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis (angl. standard deviation) — statistinis rizikos rodiklis, rodantis, kaip kinta visi vieneto vertės pokyčiai, palyginus su jų vidutiniu pokyčiu.

Lyginamojo indekso reikšmės pokyčio standartinis nuokrypis (angl. standard deviation) — statistinis rizikos rodiklis, rodantis, kaip kinta visi lyginamojo indekso reikšmės pokyčiai, palyginus su jų vidutiniu pokyčiu.

Apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės koreliacijos koeficientas — rodiklis, rodantis visų apskaitos vienetų vertės ir visų lyginamųjų indeksų vertės pokyčių statistinę priklausomybę.

Indekso sekimo paklaida (angl. tracking error) — statistinis rizikos rodiklis, rodantis apskaitos vieneto vertės pokyčių ir lyginamojo indekso vertės pokyčių skirtumų standartinį nuokrypį.

Alfa — rodiklis, rodantis skirtumą tarp pensijų fondo vieneto vertės pokyčio ir lyginamojo indekso vertės pokyčio, esant palyginamam rizikos lygiui.

Beta — rodiklis, rodantis, kiek pasikeičia pensijų fondo vieneto vertė pasikeitus lyginamojo indekso vertei.

IR — rodiklis parodo aktyvaus investicinių priemonių portfelio valdymo naudą.

Vidutinis apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės pokytis (jei pasirinktas) per paskutiniuosius trejus, penkerius, dešimt metų (vidutinis apskaitos vieneto vertės ir lyginamojo indekso reikšmės pokytis apskaičiuojamas kaip geometrinis metinių apskaitos vieneto vertės pokyčių ir lyginamojo indekso reikšmės pokyčių vidurkis)

	Per paskutinius 3 metus	Per paskutinius 5 metus	Per paskutinius 10 metų	Nuo veiklos pradžios**
Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokytis, %*	2,20	2,13	2,09	2,60
Vidutinis pensijų fondo lyginamojo indekso reikšmės pokytis, %*	3,24	3,31	3,04	-
Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokyčio standartinis nuokrypis, %*	1,81	1,65	1,67	2,18
Vidutinis pensijų fondo lyginamojo indekso reikšmės pokyčio standartinis nuokrypis, %*	2,22	1,98	-	-

*Rodiklių paaiškinimai:

Vidutinis apskaitos vieneto vertės pokytis — metinių apskaitos vieneto vertės pokyčių geometrinis vidurkis.

Vidutinis pensijų fondo lyginamojo indekso reikšmės pokytis — metinių lyginamojo indekso reikšmės pokyčių geometrinis vidurkis.

Vidutinis lyginamojo indekso reikšmės pokyčio standartinis nuokrypis - statistinis rizikos rodiklis, rodantis, kaip smarkiai svyruoja lyginamojo indekso reikšmės vertės pokyčiai, palyginti su jų vidutiniu pokyčiu.

** Lyginamojo indekso reikšmės pokytis pradėtas skaičiuoti nuo 2013 m.

19 Pastaba. Lyginamojo indekso sudėtis.

Turto klasė	Lyginamojo indekso pavadinimas	Dalis sudėtiniame lyginamajame indekse (proc.) iki 2020 04 14	Dalis sudėtiniame lyginamajame indekse (proc.) nuo 2020 04 14
Lietuvos Respublikos Vyriausybės obligacijos	Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių indeksas	30	-
Vakarų Europos vyriausybų obligacijos	Merrill Lynch EMU Direct Governments, AAA-A Rated, 1-10 Year	25	-
Išsivysčiusių šalių investicinio reitingo įmonių obligacijos	Barclays Capital Global Aggregate Corporate TR	25	-
Aukšto pajamingumo įmonių obligacijos	Bloomberg Barclays Global HYxCMBSxEMG 2% Cap Total Return Value Hedged EUR	10	-
Investicinio reitingo įmonių obligacijos	Bloomberg Barclays Euro Aggregate Corporate Bond Index	-	44
Vyriausybų obligacijos	Bloomberg Barclays Euro Treasury 1-10YR A3 or better	-	32
Aukšto pajamingumo įmonių obligacijos	Bloomberg Barclays Global High Yield (EUR Hedged)	-	5
Fondai investuojantys į įmonių paskolas	S&P European Leveraged Loan Index	-	5
Besivystančių šalių obligacijos eurais ir JAV doleriais	JPM EMBI Global Diversified Hedged EUR	-	5
Išsivysčiusių šalių akcijos	MSCI World Net Total Return EUR Index	5	4,2
Besivystančių šalių obligacijos vietine valiuta	JPM GBI-EM Global Diversified Composite Unhedged EUR	5	4
Besivystančių šalių akcijos	MSCI Emerging Markets Daily Net TR EUR	-	0,8

20 Pastaba. Atskaitymai (atskaitymų rūšys ir apskaičiuotos sumos) iš valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo fondo ar iš papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo turto portfelio apyvartumo rodiklis. Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo atskaitymų dalis procentais palyginti su ataskaitinio laikotarpio vidutine grynyjų aktyvų verte. Jei per ataskaitinį laikotarpį keitėsi atskaitymų dydžiai atskirai pateikiamos kiekvieno nustatyto dydžio sumos. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo fondo bendras atskaitymų rodiklis. Papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo bendras išlaidų koeficientas. Jei yra skaičiuojamas valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo fondo ar papildomo savanoriško pensijų kaupimo fondo sąlyginis tikėtinas bendrasis išlaidų koeficientas pateikiama išsamesnė informacija apie jį.

2020 m. gruodžio 31 d.

Atskaitymai	Atskaitymo dydis		Per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotų atskaitymų suma, Eur	% nuo ataskaitinio laikotarpio vidutinės grynųjų aktyvų vertės
	maksimalus, nustatytas steigimo dokumentuose, %	ataskaitiniu laikotarpiu taikytas, %		
Už valdymą				
nekinamas dydis	1	0,65	57 564	0,65
sėkmės mokestis	-	-	-	-
Depozitoriumui	0,1	0,046	4 086	0,05
Už sandorių sudarymą			37	0,00
Už auditą			1 861	0,02
Kitos veiklos išlaidos (nurodyti išlaidų rūšis)	-	-	-	-
Išlaidų, įskaičiuojamų į BIK, suma			63 511	
BIK % nuo GAV*				0,71
Sąlyginis BIK % nuo GAV*				0,93
Visų išlaidų suma:			63 548	0,72
PAR (portfelio apyvartumo rodiklis)*				(28,51)

Atskaitymai nuo įmokų buvo taikomi iki 2020 m. balandžio 14 d. ir sudaro 2 808 EUR.

2019 m. gruodžio 31 d.

Atskaitymai	Atskaitymo dydis		Per ataskaitinį laikotarpį priskaičiuotų atskaitymų suma, Eur	% nuo ataskaitinio laikotarpio vidutinės grynųjų aktyvų vertės
	maksimalus, nustatytas steigimo dokumentuose, %	ataskaitiniu laikotarpiu taikytas, %		
Už valdymą				
nekinamas dydis	1	0,65	52 636	0,65
sėkmės mokestis	-	-	-	-
Depozitoriumui	0,3	0,05	4 061	0,05
Už sandorių sudarymą			76	0,00
Už auditą			1 845	0,02
Kitos veiklos išlaidos (nurodyti išlaidų rūšis)	-	-	-	-
Išlaidų, įskaičiuojamų į BIK, suma			58 542	
BIK % nuo GAV*				0,72
Sąlyginis BIK % nuo GAV*				0,89
Visų išlaidų suma:			58 618	0,73
PAR (portfelio apyvartumo rodiklis)*				(12,28)

Atskaitymai nuo įmokų per 2019 metus sudaro 12 106 EUR.

* Rodiklių paaiškinimai:

Bendras išlaidų koeficientas (BIK) – procentinis dydis, kuris rodo, kokia vidutinė fondo grynųjų aktyvų dalis skiriama jo valdymo išlaidoms padengti. Šios išlaidos tiesiogiai sumažina investuotojo investicijų grąžą. Kadangi daugiau kaip 10 proc. pensijų fondo grynųjų aktyvų investuota į kitus kolektyvinio investavimo subjektus, pensijų fondai yra skaičiuojamas sąlyginis bendras išlaidų koeficientas.

Portfelio apyvartumo rodiklis (PAR) – rodiklis, apibūdinantis prekybos pensijų fondo portfelį sudarančiomis priemonėmis aktyvumą. Fondai, kurių PAR aukštas, patiria didesnes sandorių sudarymo išlaidas.

21 Pastaba. Per ataskaitinį laikotarpį faktiškai gautos ir išmokėtos lėšos.

2020 m. gruodžio 31 d.

Bendra gautų lėšų suma, Eur	5 948 149
Valstybinio socialinio draudimo fondo pervestos dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos ir iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokomos pensijų įmokos	-
Pačių dalyvių ir darbdavių ar kitų trečiųjų asmenų įmokėtos lėšos	1 233 853
Paties dalyvio įmokėtos lėšos	486 642
Darbdavių ir kitų trečiųjų asmenų įmokėtos lėšos	747 211
Valstybinio socialinio draudimo fondo sumokėti delspinigiai	-
Iš garantijų rezervo sumokėtos lėšos	-
Iš kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pervestos lėšos	4 699 529
Iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pervestos lėšos	14 727
Kitos gautos lėšos (nurodyti šaltinį ir gautų lėšų sumą)	
1. Kompensacija klientams	40
Bendra išmokėtų lėšų suma, Eur	5 327 805
Vienkartinės išmokos dalyviams	521 642
Periodinės išmokos dalyviams	-
Išmokos anuiteto įsigijimui	-
Į kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus pervestos lėšos	4 711 044
Į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus pervestos lėšos	4 254
Išstojusiems dalyviams išmokėtos lėšos (pildoma tik papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų atveju)	72 049
Paveldėtojams išmokėtos lėšos	18 816
Kitais pagrindais išmokėtos lėšos	-

2019 m. gruodžio 31 d.

Bendra gautų lėšų suma, Eur	1 978 414
Valstybinio socialinio draudimo fondo pervestos dalyvio lėšomis mokamos pensijų įmokos ir iš valstybės biudžeto lėšų už dalyvį mokomos pensijų įmokos	-
Pačių dalyvių ir darbdavių ar kitų trečiųjų asmenų įmokėtos lėšos	1 034 274
Paties dalyvio įmokėtos lėšos	435 516
Darbdavių ir kitų trečiųjų asmenų įmokėtos lėšos	598 758
Valstybinio socialinio draudimo fondo sumokėti delspinigiai	-
Iš garantijų rezervo sumokėtos lėšos	-
Iš kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pervestos lėšos	887 563
Iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomų pensijų fondų pervestos lėšos	42 370
Kitos gautos lėšos (nurodyti šaltinį ir gautų lėšų sumą)	
1. Klientų grąžintos lėšos	14 207
Bendra išmokėtų lėšų suma, Eur	1 449 242
Vienkartinės išmokos dalyviams	993 254
Periodinės išmokos dalyviams	-
Išmokos anuiteto įsigijimui	54 479
Į kitų tos pačios pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus pervestos lėšos	297 178
Į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomus pensijų fondus pervestos lėšos	39 658
Išstojusiems dalyviams išmokėtos lėšos (pildoma tik papildomo savanoriško kaupimo pensijų fondų atveju)	49 909
Paveldėtojams išmokėtos lėšos	14 764
Kitais pagrindais išmokėtos lėšos	-

22 Pastaba. Grynųjų aktyvų vertės padidėjimo detalizavimas.

2020 ir 2019 metų kitą grynųjų aktyvų vertės padidėjimą sudarė gauta retrocesija.

VII. Informacija apie pensijų fondo dalyvius

23. Bendri duomenys apie pensijų fondo dalyvius (dalyviais laikomi ir asmenys, pasinaudoję teise nukelti pensijų išmokos mokėjimą, taip pat asmenys, gaunantys periodines pensijų išmokas):

Dalyvių skaičius ataskaitinio laikotarpio pradžioje	2 157
Dalyvių skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje:	2 131
iš jų dalyviai, pasinaudoję teise nukelti pensijų išmokos mokėjimą	1 303
iš jų dalyviai, gaunantys periodines pensijų išmokas	-
Dalyvių skaičiaus pokytis	(26)

24. Per ataskaitinį laikotarpį prisijungusių dalyvių skaičius:

Bendras prisijungusių dalyvių skaičius:	247	
Dalyviai, pensijų kaupimo sutartis sudarę pirmą kartą	67	
iš jų dalyviai, pensijų kaupimo sutartis sudarę pirmą kartą	iš tos pačios pensijų kaupimo bendrovės	169
	iš kitos pensijų kaupimo bendrovės	11

25. Per ataskaitinį laikotarpį pasitraukusių dalyvių skaičius:

Bendras pasitraukusių dalyvių skaičius	273	
į kitus pensijų fondus išėjusių dalyvių skaičius	valdomus tos pačios pensijų kaupimo bendrovės	150
	valdomus kitos pensijų kaupimo bendrovės	2
Baigusią dalyvavimą dalyvių skaičius	išstojusių (pildoma tik papildomo savanoriško pensijų kaupimo pensijų fondo atveju)	39
	sulaukusią nustatyto pensijos amžiaus ir pasinaudojusią teise į pensijų išmoką (vienkartinę išmoką, anuitetą ir jų derinį)	80
	dalyvių, pasinaudojusią Pensijų kaupimo įstatymo suteikta galimybe vienašališkai nutraukti pirmą kartą sudarytą sutartį	-
	mirusių dalyvių	2

VIII. Išoriniai pinigų srautai

26. Per ataskaitinį laikotarpį faktiškai gautos lėšos.

(Žr. 22.3. punktas, 21 Pastaba)

27. Išmokėtos lėšos.

(Žr. 22.3. punktas, 21 Pastaba)

IX. Informacija apie garantijų rezervą

28. Jei pensijų fondo taisyklėse yra įsipareigojimas garantuoti tam tikrą pajamingumą, nurodyti garantuojamo pajamingumo dydį, per ataskaitinį laikotarpį į garantinį rezervą įmokėtų įmokų sumą, pateikti jo investicinių priemonių portfelį, jei buvo panaudotas, nurodyti panaudojimo priežastis, panaudotą sumą, rezervo dydį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir kitą svarbią informaciją.

-

X. Informacija apie pensijų fondo reikmėms pasiskolintas lėšas

29. Pensijų fondo reikmėms pasiskolintos lėšos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

(Žr. 22.3. punktas, 11 Pastaba)

XI. Kita informacija

30. Paaiškinimai, komentarai, iliustruojamoji grafinė medžiaga ir kita svarbi informacija apie pensijų fondo veiklą, kad būtų galima tinkamai įvertinti fondo veiklos pokyčius ir rezultatus.

Viso laikotarpio vieneto vertė eurais

XII. Atsakingi asmenys

31. Konsultantų, kurių paslaugomis buvo naudotasi rengiant ataskaitą (finansų maklerio įmonės, auditoriai, kt.), vardai, pavardės (juridinių asmenų pavadinimai), adresai, leidimo verstis atitinkama veikla pavadinimas ir numeris.

-

32. Ataskaitą parengusių asmenų vardai, pavardės, pareigos, darbovietė (jeigu ataskaitą rengę asmenys nėra bendrovės darbuotojai).

-

33. Valdymo įmonės administracijos vadovo, vyriausiojo finansininko, ataskaitą rengusių asmenų ir konsultantų patvirtinimas, kad joje pateikta informacija teisinga ir nėra nutylėtų faktų, galinčių daryti esminę įtaką pensijų fondo veiklos rezultatų vertinimui.

-

34. Asmenys, atsakingi už ataskaitoje pateiktą informaciją:

34.1. už ataskaitą atsakingi įmonės valdymo organų nariai, darbuotojai ir administracijos vadovas (nurodyti vardus, pavardes, telefonų ir faksų numerius, el. pašto adresus)

Tvirtinu _____

Tadas Peciukevičius,

generalinis direktorius,
tel. (8 5) 268 1528,
el. paštas info@seb.lt

Tvirtinu _____

Lina Pocienė,

vyriausioji buhalterė,
tel. (8 5) 268 1528,
el. paštas info@seb.lt

34.2. jeigu ataskaitą rengia konsultantai arba ji rengiama padedant konsultantams, nurodyti konsultantų vardus, pavardes, telefonų ir faksų numerius, el. pašto adresus (jeigu konsultantas yra juridinis asmuo, nurodyti jo pavadinimą, telefonų ir faksų numerius, el. pašto adresą bei konsultanto atstovo(-ų) vardą, pavardę); pažymėti, kokias konkrečias dalis rengė konsultantai arba kokios dalys parengtos jiems padedant, ir nurodyti konsultantų atsakomybės ribas

-